

САҢА ОЛОХ

Чурагы чыгуур хаана

ХАҢЫАТ 1931 СЫЛ АЛТЫННЫ 15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

ЧУРАЛЧЫГА САХА РЕСПУБЛИКАТЫН ЫЧЧАТ МИНИСТЕРСТВОТЫН КОЛЛЕГИЯТА

Бастагы күн, Ахсынны 1 күнүтэр ыччат декадатыгар кыттыны ылар делегация Чураалчы сиритэр үктэниэ. Делегация састаабыгар бааллар СР ыччат политикатын министрин бастагы солбуйааччы Д.Е. Глушко, СР ыччат министрин солбуйааччы А.Е. Андреева, СР Правительствотун председателин солбуйааччы Секретариатын старшай референс Н.Е. Гаврильева, Ил Түмэн дорубууна харыстабылыгар, дыа-кэргэниэ, ыччакка, физкультурага уонна спортка Комитетин председатели Г.А. Артемьев, РФ, СР үлэлээх буолуу отделын сүрүннүүр специалиһа И.И. Винокуров, СР предпринимательство, туризмга уонна үлэлээх буолуу министрствотун отдел начальнига Л.А. Шибеев, СР культурага уонна духовнай сайдыыга министрин солбуйааччы И.И. Наумов, СР ИДМ министрствотун отделын начальнига С.Г. Архангельский, СР физическэй культурага уонна спортка комитетин председателин бастагы солбуйааччы Ю.П. Баншев, СР үөрэтин министрин солбуйааччы В.В. Петров, СР байыаннай комиссарын солбуйааччы А.Ф. Савинов, "Дюкуускай куорат" МТ ыччат, спорт, туризм салаатын начальнига Д.Д. Садовников, СР олоҕо общественнай холбохторун союһун председатели А.Д. Васильев, СГУ студенттарын профсоюзун председателин солбуйааччы М.А. Кириллин, ГУ "СР Социальной-психологической көмө (ыччакка)" директорун солбуйааччы Н.Н. Гаврильева, СР наркотической препараттар эргиннэрин хонтурууллуур РФ управлениетин начальнигин солбуйааччы В.Н. Сидоров, ПЖСК бырабылыанньанын председатели Л.П. Семенов, Бурятия Республикатын үөрэххэ уонна наукага министрин бастагы солбуйааччы, ыччат политикатын комитетин председатели С.В. Мантуров, Бурятия Республикатын Народнай Хуралын норуоттар икки ардыларынааҕы сыһыанна, национальнай боллуруостарга, общественнай, религиознай холбохторго комитетин председателин солбуйааччы В.Б. Цыбикжапов, Бурятия Республикатын ыччакка комитетин председателин солбуйааччы Б.Х. Ангуров, СР ыччат министрствотун информационнай-аналитической отделын начальнига И.Д. Колырин, СР иштөөбүтүн сыһыаннаахыларга министрствотун департаментин сүрүннүүр специалиһа В.А. Таскин, СР экономической сайдыы министрствотун инвестиционнай уонна тулууммат программалар департаментин салаааччытын солбуйааччы Н.А. Местников, СР ыччат политикатын министрствотун МТ уонна регионнар икки ардыларынааҕы сыһыаннаахы секторун салаааччыта А.Ф. Прокопьева, СР ыччат политикатын министрствотун тэрийэр отделын салаааччыта И.А. Гагарин.

Күүтүүлээх ыалдьыттары көрсүү Чураалчы уонна Мэнгэ-Хангалас улуустарын кэрэнииссатыттан сабалана. Делегацияны Чураалчы улуунун ыччат комитетин үлэһиттэр көрсүстүлэр. Бастагы күн ыалдьыттар Чураалчы устун экскурсияга, көпөрүү мемориалыгар сибэки уурдулар, маһы танастыыр комбинат оһоһторун бинисталыгар, "Молодежнай" дэриэбинэ арыллар үөрүүлээх церемониялар, техническэй колледж, Чураалчыгааҕы Государственной физкультура уонна спорт институтун студенттарын кытта көрсүүгүз сырыттылар.

Бурятия Республикатын ыччат политикатын комитетин председателин Семен Владимирович Мантуровтан дойдутун туһунан адыах тыһынан кэспиритэр көрдөстүм: "Бурятия уонна Саха сирэ маарынаһаллара үгүс культураларбыт диириг былыргы сибээстээхтэр, сирин-уоту аһатарбыт, астарбыт ааттара, таһастарбыт оһуордара көрдөхкө биридэр. Билигин да өбүгэлэриг үгэстэрин умлуһаах илээ сылдыарыт

үөрдэр. Сахалыы улуус дьин туттаргыт олус үчүгэй, бийиэхэ европейскайды оройуон дьин ааттанабыт. Ол эрэри эдэр ыччаттарбыт итэҕэллэрин өрө туталлар, өбүгэлэрин суолунан буддийскай институттарга үөрэнэллэр. Студенттарытын Монголияга, Кытайга атастаһан үөрэттэрэбит. Ыччаттар үөрэхтэрин бэйэлэрэ төлөөн үөрэнэллэр. Эһиги Республикабыт ыччаты үөрэхтээһиниэ үгүс болгомотун уураара кэрэхсэбиллээх," дьин Семен Владимирович санаатын үлэһиниэ.

Салгыы делегация чилиэһинэ Чураалчыгааҕы колледж уонна ЧГИФКСИ студенттарын кытта көрсүүгүз сырыттылар.

Иккис күн ыалдьыттарга ыччат министрствотун коллегията буолла.

Сүрүннээн 3 улахан суолталаах боллуруостарынан үлэ барда. Ол курдук бастагытынан "Чураалчы улууна" МТ баһылыга И.Н. Аммосов Чураалчы улуунуҕар ыччакка государственнай политика хайдах барарын туһунан информация онордо. Ону сэргэ Чураалчы улуунун ыччата олоҕу кытта тэҥнэ хардылаан, араас тэрээһиннэргэ актыыбынай кыттыны ылаалларын, араас хамсааһынар тэрийэллэрин, манна улуус салалтата күүс-көмө өйөбүл буоларын кылгастык сэлэргээтэ. Ыччакка аналлаах кэлэр 3 сылга программа ылыллыбытын туһунан (ис хоһоонун быһааран туран), бу программа сүннүһүн барыта 2 мөл. 631 солк. улуус мунньабынан көрүллэрин этэн туран, республика өттүттэн өйөбүл баара буоллар, бийиги көмөбүт өссө күүстээх буолуох этэ дьин эттэ. Сүрүн болгомото ыччат үлэлээх, үөрэхтээх, дьалээх-уоттаах ("Молодежнай" бөһүөлөк холбоһуругар) уурулларын, маһы сэргэ итэҕастэри ыйда. Чураалчыгааҕы колледж үөрэх чааһыгар директору солбуйааччы Е.В. Попов, ыччат отделын начальнига Е.А. Сивцев ыччаты кытта үлэ хайдах барарын туһунан ыйытылларга эппиттэтиллэр, кылгастык кэспитилэр. Бу кэспиттэн ыччат лидердэрин, олоҕо общественнай хамсааһынарын үлэлэрттэн-хамнастарыттан сабаллаан коллегия чилиэртэриттэн араас хабааннаах ыйытылар кинирдилэр, санаа атастаһыта буолла.

Бурятия Республикатын үөрэххэ уонна наукага министрин бастагы солбуйааччы, ыччат политикатын комитетин председатели, РФ ыччат хамсааһынын тэрийбит, РФ үөрэхтин туйгуна, Физкультура уонна спорт үтүөлээх үлэһитэ С.В. Мантуров: "РФ ыччакка аналлаах сөптөөх программа суох, ыччат политикага дьин өйдөбүл ситэ кириэ илик. Урукку Сэбиэскэй былаас сааһа "кадр резервэ" дьин үлэ күүскэ барар эбит буоллаһына, билигин сыммах ыччакка аналлаах ханьык стратегияны толкуйдаабут дьин кэспити бара турар. Дьингизин иллааха РФ үөрэхтин министр Фурсенко баар балаһыанньаны көнөрөргө турунуохтаах этэ. Государство өттүттэн ыччакка көмөлөһөр механизмнар суохтар, бары бири Россияга олорорбут быһыытынан, бу манна этилибит проблемалар дойду үрдүүн тэниэр. РФ Правительствота Москва куорат сэдөөй коллотуттан салгыи көрбөт, онтон билигин сырьевый база быһыытынан ылынар." Онтон Ил Түмэн дорубууна харыстабылыгар, дыа-кэргэниэ, ыччакка, физкультурага уонна спортка Комитетин председатели Г.А. Артемьев: "Ыччаты өйүүргэ бюджетка тупса строка суоһун көрдөрдүбүт, ыччат лидерин штатын көрдөрөргө Правительствога уонна Президентка табыстыбыт. 2006 сыл барыта 10 мөлүүн солкуобай көрүлүнэ. Бу биллэн туар олус адыах, ол гынан баран бу харчы улуустарга барахталаах",— дьин этэн аһарда. Уопсай түмүктээһиниэ, Чураалчы улуунуҕар ылыныллар ыччат программатын өртүтэрэ бигиринилэр уонна атын да улуустарга маньык программа ылыллар буоллар дьин баа санаа этилиниэ.

Иккис боллуруоһунан, СР ыччат политикатын министр А.А. Еремеев СР ыччат билигин балаһыанньатын дакылаатын бигэрэтин туһунан кэспити буолан ааста, элбэх эһинлэр-көбүрүтүлэр этилинилэр. Түмүгэр үгүс боллуруоһунан Федеральная целевой "Жилище" программа СР "Эдэр ыаллары олорор дьини хааччыы" подпрограмма туолуутун, билигин туругун ПЖСК (Потребительский жилищно-строительный кооператив) "Молодежные жилые комплексы РС (Я)" бырабылыанньатын председатели Л.П. Семенов кэспиттэ. Кини этэриниэ 2004 сылга барыта федеральная бюджеттан 15 мөл., онтон республиканскай 20 мөл. солк. көрүлүбүтүн, 2005 сылга федеральнааҕы 25 мөл. оттон республикаттан 50 мөл. харчы бэриллибитин, бу Россия үрдүнэн баара-суоһа 550 мөл. буоллаһына, бу иһигэр Саха сирэ улахан бырыһаны ыларын, Татарстан, Башкирия, Москаны кытта тэҥнэ сылдарын тоһоһолоон бэлиэтээтэ. Быһыл уопсайа 15 улууска 242 дьин тутуллуохтааһын, 10 арктической улууска 58 квартира атылаһыллыахтааһын, онтон кэлэр сылга Федеральнааҕы 100 мөлүүн кириэхтээһин астынан туран билиһиниэрдэ. Түмүкүз үөрүүлээх быһыыга-майыга ыччат программаларын ситиһилээхтик ыталларын, ыччакка көмөлөрүн иһин улуус баһылыгар, тыа хаһаайстыбатын үтүөлээх үлэһитигэр И.Н. Аммосова "Ыччат политикатын туйгуна" бэлиэни, улуус баһылыгын социальнай боллуруостарга солбуйааччы А.С. Иустиновага, "Сага олох" РИХ ГУ редактор-директорыгар А.А. Захарова "Бочуотунуа грамоталар", СР ыччат политикатын министрин бастагы солбуйааччы Д.Е. Глушко туттарда уонна улуустарга ыччат отделын начальнигар Е.А. Сивцевкэ үлэ өссө күргүөмнээх, таһаарылаах буоларыгар бааран туран персональнай компьютер, принтер бэлэхтээтэ.

Коллегия чилиэртэрэ мантан салгыы Кытаанах нэһилиэгэр кыһынын хайыһардыыр комплекс арыллыбытын кэрэ-бэлэз түгүнүгэр сырыттылар. Манна СР спортка государственнай комитет председатели М.Д. Гуляев хайыһар манеһа нэһилиэк олохтоохторун түмсүүлэриниэ, анардас ыччаккыт

иниһилиэрин туһа дьин үлэлэрин түмүгэр "2000 үтүө дьыала" общественнай хамсааһын чэрчитинэн тутулуна дьин этэн туран, СР спорт сайдыытыгар үтүөлэрин иһин, чөл олоҕу пропагандалааһынга үлэлэрин сыаналаан, нэһилиэк баһылыгар И.П. Игнатьева "СР физическэй культураны туйгуна" бэлиэни, спорт ветераннарыгар Д.В. Павлова, П.Н. Скрыбинна Бочуотунуа грамоталары, ГУП АД "Чураалчы" директорулар Ф.С. Чичигинарова, А.А. Якутгражданпроект директорулар И.С. Андросова, улуус баһылыгын бастагы солбуйааччыгар Н.Н. Попова махтал суруктары туттартаа. Сага тутуллубут манеһа 4 коньковен, 4 классическэй хайыһардары бэлэхтээн баран, үлэтин-харчыларын харыстаабакка бу тутууу ыһыттарын иһин бири дойдутаахтарыгар махталын биллэрдэ уонна ситиһини, дорубууны баарда. СР ыччат политикатын министрин бастагы солбуйааччы Д.Е. Глушко ыччат ыһыттар политикатын туһунан, Чураалчыга ыһыттыллыбыт ыччат коллегиятын суолтатын туһунан сэлэргээтэ баран, музыкальнай киһи бэлэхтээтэ. Бурятия Республикатын Народнай Хуралын депутаты, спорт маастара, Россия 2 төгүллээх чемпиона В.Б. Цыбикжапов: "Эһигиттэн, бири улуустар Саха сирэ эрэ буолбакка бүтүн СССР, СНГ киһи туттар спортсменнарын П. Пинегин, Р. Дмитриев уо.д.а. тахсыбытара бу дойдуга туох даһаны киһиэхэ кыйтарбат суоһун, спордунар дьарыктанарга сүрдээх улахан үлэ барбытын, ханьык баарар үрдэи ылар кыахтаахкытын туһулуур",— дьин эттэ.

Бу күн КСК дьинтигэр министрство күннэрин түмүк диоро кыһатта буолан ааста. Улуус баһылыга И.Н. Аммосов ыччат министрствотун күннэрин суолталарын, кэлэр келүүнэ эдэр дьонго үлэ үөрүүтүн, үөрэххэ ситиһини бааран туран, актыыбынай позициялаах, улууска ыччат хамсааһына сайдарыгар күүһүн күдүһүн уурбуг Д.Р. Неустроева Бочуотунуа грамотаны, "Аһыллаан" сыһыаннаах киһини директорулар В.И. Степанова, режиссерулар А.Е. Соколыникова, П. Решетников аатынан народнай театр директорулар И.И. Бушкова, улуустарга үөрэх управлениетин юриһыгар И.И. Дьяковскайга, ЧГИФКСИ кафедратын сэдөөдиссийигэр Н.Н. Сивцевкэ, студенттарыгар С.И. Пахомова, Д.Д. Дьяковскайга, Чураалчыгааҕы колледж методуһыгар Е.В. Портнягина, студенттар В.А. Захарова махтал суруктары туттарда. СР ыччат министрин солбуйааччы А.Е. Андреева Чураалчы улуунуҕар ыччакка сөптөөх болгомото уурулларын этэн туран, ыччат министрствотун аатыттан билин общество председателигэр Т.Н. Феодановага, "Арм" комбинат директорун солбуйааччыга М.З. Бурцевага, Одьулууннааҕы лицей социальнай педагога Е.М. Ефимовага, интернат-окуола директорулар Н.Н. Гуляева, дыа-кэргэниэ киһини специалиһыгар Н.С. Борисовага, ИДМ үлэһитигэр В.С. Ивановага уо.д.а. махтал суруктар туттарылынылар. Үөрүүлээх юбилейи саха эстрадатын чабылхай сулустара Василий Еремеев, Варя Максимова кыргэттилар, түмүктүү уоттаах-күөстээх дискотека ди-джей Казанова уонна Константин Горохов илээн-сабалаан ыһытылар. Суолталаах тэрээһин бүтэр уугар Чураалчыбыт сэлэһиниэтин үрдүнэн араас күлүмүрдүүр фейерверктар ыһылынылар. Маньык ааста ыччат министрствотун юрис күнэ. Баарыаххайыт ылыныллыбыт суруктар туолалларыгар, ыччакка аналлаах үлэ-хамнас күөстүү өбүгүрүгэр!

Хаартыскаларга: 1. "Молодежнай" дэриэбинэ аһылыгыта. 2. Бурятия бэрэстэбиһитэ В.В. Цыбикжапов эдэр дорубууны кытта. 3-4. Коллегия кэлигэр.

Балаһаны бэлэһиниэтиллэр: А.ПЕРМЯКОВА, Д.СТРУЧКОВ.

ОҖО БИБЛИОТЕКАТЫН БАСТАКЫ ХАРДЫЛАРА

Хабаровскайдаагы культура институтун библиотечнай факультетын 1974 с. бүтэрэн Чурапчытаагы оро библиотекатыгар сэмбидиссийэнэн аһыммытым. Оро библиотеката "Маарыкчаан" кинотеатр аһаарыгар сага көһөн кириббит этэ. Үлэһиттар Клавдия Егорова Макарова, абонемент библиотечнара Федулова Христина Петровна, аһар зал библиотекар Пудова Анна Николаевна, техүлэһит буолламмыт улаха өрөмүөн ыыппыллыт. Үрдүлэри, аһылары испизскэлээн, кырааскалаан, түннүгүн тааһын уларытан, тас аанын саккадан, кинигэ уураар тиһир стеллажтары кырааскалаан, дызибитин сэргэхситэн аһааччыларбытыгар библиотека аһын сэтиннэй ыйга аһыллыт. Фонданы бүтүннүү классификациянан араарыт оскуолаба кириэн кинизэри саастах оҕолоро уойна бастагы кылаас үөрэнээччилэригэр тусла абонемент, аһар зал, книгохранилище, методмунуук тэрийбиллит. Сага үлэһиккэ араас бопсуурастары быһаарсарга, туруорсарга, учебнай документацияны өнөрүүга районнай маасабай библиотекта сэмбидиссийэ М.Н.Киркова элбэги субэлиирэ, көмөлөһөр. 1975 сылтан үлэбит былааннаахтык ыһыллан, аһааччыларга араас өрүттээх маасабай даһаллары ыһтан сүһаабы былааммытын толорон кэбиллит. Үлэ балачка түспүтэ. Ол курдук, хас биридин оро 24,3 % кинизэни аһарын, библиотекта сүлддыһыны 9,2 %, кинигэ фондатын эргирэ 7,3 %, 1—8 ый, үөрэнээччилэрин библиотечкаан хаһыһыны 39,2 % тиһиз ситиспилиит. Сыл түмүгүнэн бастык аһааччыларбытыгар бизнэр тэрийэн, стенгазета таһаарааныбыт. Оро библиотекатын туһунан олохтоох "Сага олох" хаһыакка үгүстүк суруйаллара. Хас да сүл устатыгар соькуоталаныы түмүгүнэн оро библиотеката 1 миһэст, "оройуон бастын библиотеката" ыла сүлддыбыта. Ол түмүгэр, мин Саха сирин културатын үлэһиттэрин 8 уобаластаабы профсоюзнай конференция делегатынан, хас да тегүллээн норуот хаһааһытталарын бастыннарын оройуоннаагы слетугар делегатынан таһылла сүлддыбытым.

Библиотекалары кииннээлин үлэлэрэ садаламмыттар. Фондабытын чуолкайдаан, 1975 сыллаахха персинавентаризация ыытыллыбыта, каталогтар ситарилан оҥоһуллубуттара. Фонданы саҥардыыга почта нөҥүө араас куораттартан саакастары оҥорон олохтоох кииниг маҕаһыныттан, библиоклестортан ыларбыт, сыл айыы үгүс халыытарга сууригарыбыт. Одо библиотека самостоятельной библиотека быһыытынан үлэлээн кэлбит буоллаҕына, 1976 сылтан одо библиотеката кииннэммит библиотечнай ситиниэ филиал буолубут. ЦБС бастагы директорунан үөрэбин саҥа бүтэрэн кэлбит, эдэр, элбэки эрэннээр үлэһит Слободчикова В.С. үлэлээбитэ.

Улавлитын сурунлин Чуралтын орто уонна 8-с кылаастаах оскуолатын, пионердар дьаларын, музейы кытта өккөс сибээстээхтик, биригэ былааннаан улалиирбит. Ол курдук улахан дьаһаллары: КВН-нары, аазааччы конференциятын, литературнай бичирдэри, эырыгылары, конкурстары, кинигэ ырааһынныктарык субэлээн биригэ тэрийэн ыытарбыт. Арас литературнай ооньсуулары "Поле чудес", "Угадай мелодио", "Знаю и люблю", "Что, где, когда?", "Счастливы случай" курдук телевизиянай ооньсууларга олусуан тэрийэрбит.

Оройуоммут туһунан кинигэ суох буолан хаһыакка тахсы-
быт матырыйаалларынан үгүс альбомнары тус-туһунан тема-
лаан онорорбут. Аадамыччыларбытыгар үгүс көрсүүүллэри
тэрийэрибит, ол курдук алохтоох суруйааччылары кытта: Михаил
Половы, Феоктист Софроновы, Сэмэн Туматы, оройуоммут
бастагы пионердарын А.Д.Федорованы, А.С. Чичигинарова-
ны, Г.М.Степанованы, Н.М.Керемлисованы, сэри ветерана-
рын Е.Д.Ефимовы, И.М. Павловы, П.Е.Спиридоновы, В.Г.По-
исеевы.

Ухуйааннарга, начальнай оскуолаларга передвижка үлэ-лэтэрибит. Кинигэни уларсарбыт таһынан доржоонноох аабыл-лары, араас темаҥа бэсэидэллэри, литературнай оонньуулары ыытарбыт. Ол иһин 6-7 саастаах оҕолору 100% хабарбыт.

Оройуонга 15 тыа филиалыгар, 11 оскуола библиотека-
тыгар сыл айы командировкага тахсан практической уонна
методической көмө оҕорорбут. Элбэх консультациялары,
отчуот, каталогтары оҕорууга, маассабыл дьаһаллары ыытар-
быт. Араас көмө методической матырыйааллары бэлэстээн
тарбатарбыт. Кылаас салайааччыларыгар, эбии үөрэх учуутал-
ларыгар, библиотектардага семинар ыытарбыт: бастын опы-
ты тарбаты, кылаас таһынан дадьыга методико-библиогра-
фическэй пособиелары туһаныы. Библиотечнай активы кытта
үлэни ыытыы методиката, научнай-техническэй революция
уонна кини ыччакка сабыдыалын туһунан. Командировкалар,
семинардар түмүктэринэн справка суруллага, картотека
оҕоруллага.

Справочной-библиографической үлэсэ оболор ыйыныкылары, справочной таһаарымлары, библиографической пособиелары туһаныы, библиотечный уруктары, информация уонна библиография хуһунун ытарбыт, каталогтарын хайдах туһанарга үөрэтэрип. Ыһтыллар семинардарга показателнай библиотечный уруктары тэрийэрип.

Мин үлэлээийт иэмээр, элбэх библиотечнай факультет студэнара практикаларын бэрэгшээр, билигин кинилэр республика араас мунуктарыгэр үлэин сүлдөөлэр. Миинг кытта садмай уунуук 20 сүл устата бииргэ үлэлээн кэлбит Макарова Клавдия Егоровна. Кини үлэтигэр бэриниклээх, кыһамныһаах, үтүө суобастаах үлэит. Билигин пенсияга тахсан, кини библиотекага комплектование отделигэр үлэин сүлдөөр.

1996 сýллаахха сага 050 библиотекатын дýизтэ тутуулан бýтлýтэ. Библиотека үлэзэ кириитигэр культура начальнига Герасимов В.П. улахан өйбүл буюлбута. Дýиз ис үлэзэ, библиотека бары үлэһиттэрин субуотунууугунаа ситэриллибитэ. Сага 050 библиотеката куул тутар 21 күнүгэр 1997 сýллаахха даахкычылаларыгэр ааһын аһыта.

Дьячковская Марфа Николаевна,
обо библиотекатын урукку сэбиэдиссэйэ.

Оройуон киинигэр оҕону библиоте-
канан хааччыйыы отдела 1965 с. тэ-
риллитбэ, онтон 1976 сылтан киин-
нэммит библиотечнай ситим филиала
буолбута. Архыып докумуона
көрдөрөрүнэн бастакы сэбиэдиссэин-
нэн Фомин Д.С. үлэлиин сылдьыбыт.
Кэнники сылларга ооо библиотекатын
салайбыттары: М.П.Аманатова, М.П.
Иустикова, Е.И.Тырылгина, М.Н. Дяч-
ковская. Араас кэмнэргэ библиоте-
кардарынан идэлэригэр бэриниллээх
дьингээх специалистар Борисова В.И.,
Федулова Х.П., Макарова К.Е., Заха-
рова Я.А., Петрова М.Д., Монастырева
Л.П., Харлампьева Т.Н., Карпова Л.Г.,
Чичигинарова В.М., Федорова А.А.,
Кузьмина А.Д., уо.д.а. үлэлээбиттэрэ.
Библиотека фондатыгар 14 тыһ.

Библиотека фондатыгар 14 тыһ.

КЫРАКЫЙ ААБААЧЧЫЛАРБЫТ БАҒАЛАРЫН УЧУОТТААН

хэргэз кинигэ, брошюра, сурунаал баар. Кинигэ алынтаах эйгэтэйгэр киирэн оёо ааһарга, толкуйдуурга үерэнэр, элбэзи билэн-көрөн барар. Оёо библиотеката оёоула библиотекаларын, филиаллары кытта ыкса сибээстээхтик үлэлиир. 2003 с. дьэз-кэргэзинэн ааһыы "Читаем вместе" дьэн программа ылыммылпыт. Бу программанан Чурапчы алын сүһүөх оёуолатын библиотекара Аргунова А.Е., 3"в"кылаас салайааччыта Потапова С.Е., үерэнээччилэр уонна төрөппүттэр биһргэ үлэлээбиппит. Улуус оёуолаларыттан кэлэн дьэз-кэргэзинэн ааһыы конкурса ыытыллыбыта.

Библийнг кэмгэ үерэххэ, билийг ирдэбил күүпүрбүтүнэн библиотека, кинигэ суолтата улаатта. Библиотека үлэһиттэрэ аабааччыларга, оолорго интэриэһигиир, ыйытар болпуруостарыгар төһө кыалларын эпизиттииргэ кыһаллаллар. Сана кинигэ, справочнай литература (энциклопедия, словарь, справочник) аабар залга киирэллэр.

Улахан болломтону алын сүлүүх оркуола оворлур-
гар уурабыт. Кинилэр кимнээр да ордух оркуоруна
аабалларын, ооннуулларын ордороллор. Обо бил-
тин кэгэтэр инниттэн кинигэ быйстапкаларын тэрийэ-
бит, сурыйааччылар, художниктар тустарынан бэсиздэ-
лэр, озордары ыытабыт. Аралдыта таарыйа остуол
ооннууларын оонноотобут.

Оболорго кинигнни пропагандалырга хайа эмгт өттүнз көмөлөһүө, толкуйдуурга үөрэтиз диир санааттан телевизорга көстөр соннуулары үлэбитигэр туһанабыт. Холобур, "Поле чудес", "Звездный час", "Великолепная семерка". Орто саастах оболорго библи-

DATA TECHNOLOGIES

Бийиги олонор XXI үйзбит үрдүкү информационнай технологи-
ялар үйэлэрэ буолан олох бары аралаларыгар автоматизация, комп-
ьютеризация күүскэ өтөн кирирдэ. Ордук күүскэ үөрэх эйгэтигэр
кирибитин күннээҕи олохтон көрөбүн.

Орону кытта үлэлиир тэрилтэлэр бары билигин олоххо бэлэмнээх, саналыы толкуйдаах иигэн таһаарарга дьулуһаллар. Эдэр көлүмө идэтин таба талан, олохун суолун булунарыгар библиотекар биир сүрүн оруолу ыһаллар. Аныгы абааччы сананы, сонуну кинигэни таһынан интернет, медиа ресурстар теле-аудио каналлар нөнгө көрөн-истэн билэр, билиитин ханатар.

Оюну кыра эрдэбиттэн сабарга, информацияны табатык, кёдүүсүтээхтик тулалар, сайдылыах, инникигэ эрэллээх киһини иитэн таһаараарга сөл.

Оболорбуот атын сайдыылаах омуктартан хаалсыбакка сайдал-
ларын тулугар библиотекалар сана кэмгэ эппиэттиир техниканан,
технологияларынан хааччыллалара, үлэлиллэрэ инники сору-
гунан буолар.

М.С. Филиппова, библиотекарь.
Харьтиска: Гуляева Е.П., Филиппова М.С., Монастырева Л.П.

настирева Л.П. "Мастерская Клепы" дизайн-студия. Матрица сырьевых кыргыттар араас сулланолары онорорго үөрэнэллэр, итиннэ температура ырытталар.

ду олооро саамай себүлзэн аабар суруу-
ан Кристиан Андерсен 200 сыла туолбуту-
д киши сылынан биллэриллибитэ. Андер-
сен ээһыттыллыбыт викториналар, кроссвор-
дировакалар, библиотека туруорбут куколь-
валениелара урдүк таһымнаахтык барбыт-
оскуолаларыгар театриализованнай көрүү-
һүтүлүбүтэ.

Байылай 20 сылыгар "Кэскил" хаһыат
ыт конкурска кыттан оҕо библиотеката, ик-
быт сибидиэтэлистибэ, бэлэх туһулуут.
ыллыбыт "Изм, аҕам уонна мин—ааҕар"
диэн республиканскай конкурска дипло-
лут, 2004 с. эмиз республиканскай конкур-
библиотеканы урук иһин Бочуотунай гра-
изэммит.

т.т.ийнхээний 060 тэрилтэлэригэр кемөбө
дл курдук гимназия библиотекатын, ШКМ
ллективын, дьизбэ үөрэтэр-интэр киин,
ла махтал суруктарын туллуулут.

лиотеката кэлэр кэнэбэски келүөнэ сайды-
дьобурдаах, ыраас дууһалаах буола улаа-
хан оруоллаах.

Е.П. Гуляева,
обо библиотекатын сэбиэдиссэйз.

GOYARD
AAFAA

Мин аатым Тихонова Нария. 4-а"кылааска үөрэнэбин. Кылааһым салайааччыта Попова Е.И. Үлүс кылаастан сагалан библиотекага сылдыбын.Книга, сурунаал аазарбын себүлүүбүн. Уонна "Мастерская Клепы" дигэн кружокка сылдыбын. Бу кружокка инстэнэргэ, панно, оригами онорорго үөрэнэбит.

Библиотека 50-саахын туолбутунан,
бары үлэһитэри эбэрдэлибин!

XXX

Библиотеканын агаарын хэргийг хариуцаж, суунааларыг көрөвчүүтүн, газарбы-
тын олус сөбүлүүбүт. Манна араас саас-
таах, интэриэстээх оёолорго анаммыт
элбэх кинигэлэр бааллар. Библиотекаба
кылаас чаастаа, библиотечнай уруоктар
буолаллар. Араас темаларга аналлаах
быыстапкалар тэриллэллэр.

Кинигэ—билиит төрдө. Ол ийин биһиги элбэх кинигэни аабыахтаахпыт. Оччого эрэ кизгэ билиилээх, культуралаах дьон буола улааһахпыт.

Библиотека үлэйттарин 50 сыллаах
юбилейытынан иттиитик-истинник эбэр-
дэлиит.

Майя Сивцева, Мотя, Таня
Захаровалар, 9 кыл. үөрэнээччилэрэ.

нэр Н.Д.Пермяков уонна хөнгүл тустуу ветерана П.И.Николаев
назардалаанылар.

С.Г. СТАРОСТИН
үндэснээхтэрэ, ыкса маллара

ПРАВИТЕЛЬСТВО БАНЫЛЫГА Е.А.БОРИСОВ БИГЭРГЭТТЭ

Билэрин курдук ааспыт сыйлаахха "Эрэл" пенсионнай фонда 500 солкубайтан 8 тыйынача дээрнэ укупт тая сириг табаары огороочуларыг арга 50 эби бэрлибэтэ. Онук билиг улуус былырын 687 тыйынача босхо харчыны тулалыт.

Ону быйыл сайын Чурапчы улуун "Эрэл" фонда кыттаачыларын ааттарыттан үрдүк салалта бу утары үбүлээнин үлээнни кирбитин 20000 солк. дээрнэ улааттынар уонна тая сириг дыонугар барыларыг бизинг дин тууорсуу сурук (хотатайство) суруйбутум. Ол тууорсуу-убут анал комиссияны, араас министерстволары ааһан Правительств баһылыга Е.А.Борисов 1453 №-дээх сэттиник 18 күнүнээ диһалынан манньк бигэргэниэ. Утары үбүлээниэ 20 тыйынача дээрнэ улаатта. Ону тая сириг табаары огороочуларыг (эти-үтү, бурдугу, буруу-от уонна сир аһын туттарааччылар), балыксытарга, табаһыттарга, булчуттарга, коллективнай уонна баһынай хаһаайыстыба чилиэттигэр бэрлиэрэ көрүлүннэ.

Манна бири быһаарыаха. Фонда харчы угааччы (вкладчик) табаары огороочу буолуохтаах. Очутугар төрүт даһаны эти-үтү туттарбат, сүөһүтэ суох киһиэхэ (холобур кыра оҕо даһаны) бородууксука туттарааччы харчы уктаһына 50 % -на эбиллэр. Аны манна 20 тыйынача хааттарыаха эмэ сеп. Төһө баһарар сууманы 20-лин тыйынанан бири киһиэхэ угуохха син. Мантан сэттэрэн бу курдук баһаанналары өйдөтүөм этэ.

— Бары пенсионердар, индэлииттэр (оболору киллэрэн туран) бири сый буолаат укупт харчыларын төттөрү пенсия курдук (кырата 3 сый иһинэн) ылар бырааптаахпыт. Бу усулуобуйанан туһанар барытааба өйдөнөр.

— Бу фонда сыйтан ордук үлэлээн биллэхтинэ, суоттаан көрдөхпүнэ, савмай туһалааба, кэскиллээбэ, фонда оболору киллэрин буолар эбит. Холобур, 1-2 саастаах оҕо саатар биридэ 500 солк. уктаха (онно 250 солк. фонда эби утар) киһи пенсияга тахсыытыгар 100-тэн тахса тыйынача буолуоҕа. 2000 солк. уктаха, фондаттан 1000 солк. эбиллэн, 300-400 тыйынача тийиэбэ. Вось ити "Эрэл" сыйлааһы үүнүүтүн 10 % -нын аахтааха. Онтон "Эрэл" ортогунан 15 % үүнэн итэр. Ону суоттаан көрүт. Ол иһин абалар, иһэлэр, эһэлэр, эбэлэр бэйэбит оболорбутун, сизинэргитин фондара киллэрэн кыра даһаны буоллар харчы уктаххытына, букатын сыыстарыахпыт суоба, кэскиллээх дыһаланар огорооххут, ыччаттаргыт инникилэрин түстэйиэ этигит дин сүбэлэниб.

Түмүктэр, бу агарын босхо бизирин бу ыйынан түмүктэнэр. Эһиил бэрлиэрэ биллибэт. Аны бу укупт харчыгыт ситэ ылбакка олохтон туоруур түбэлтэбэ нэһилиэстибэбэ хааларын умнуман. Онон толкуйданан, тиктэйинт.

И. ПОНОМАРЕВ.

"Сардага" радио бири сыла

Хас сарсыарда айы төрөөбүт тылбытынан астыктык санаран көрсөр "Сардага" радио тэриллибит бири сылын бу күнүргэ көрсөрү бэлэмнэе сыйдыар. Радио кылгас кэм иһигэр элбэх киһи болгомотун тарта. Ордук эдэр ычат илэн бириэмэтин туһалаахтык ааарарыгар араас интеллектуальнай ооннууларга, диспуттарга кыттан бэйэлэрин тус санааларын этэ-кэпсэтэ үөрэнэллэригэр орула улахан.

Чурапчы улуун олохтоохторугар бу сана сүүрээни сүүрэн-көтөн, кэпсэтэн олоххо киллэтэрбит дыонунан буолаллар кэргэни Марианна Гурьева уонна Иннокентий Николаевич Новгородтар. Киһилэр бу сана сайдылаах олохтон хаалсыбакка Чурапчыбыт дыон-сэр-гэтэ, сана дылы көрсө бэйэ-бэйэлэригэр истин эбэрдэлэрин тиздэллэригэр анаан, үтүө санаан салайтаран радиону үлэлэтииттэрэ. Былырын ахсынны 29 күнүгэр "Сардага" радиостанция Чурапчы олохтоохторугар сана дыһалааһы бэлэх буолан үлэтин сааһалаабыта.

Радио инникитин нэһиликэниэ туох баар араатнын хабан үлэлиир сыйлаах. Икки ый ана-раа өттүгэр Улуус муниципальнай тэриллин дыһалтатын официальной каналын үлэтин сааһалаабыта. Бу каналга улуус сонуннарын, тая сириг олохун- дыһабын күнүтэ сырдатар, сааһалаабыта. Бу каналга улуус сонуннарын, тая сириг олохун- дыһабын күнүтэ сырдатар, сааһалаабыта. Бу каналга улуус сонуннарын, тая сириг олохун- дыһабын күнүтэ сырдатар, сааһалаабыта.

Радио инникитин нэһиликэниэ туох баар араатнын хабан үлэлиир сыйлаах. Икки ый ана-раа өттүгэр Улуус муниципальнай тэриллин дыһалтатын официальной каналын үлэтин сааһалаабыта. Бу каналга улуус сонуннарын, тая сириг олохун- дыһабын күнүтэ сырдатар, сааһалаабыта. Бу каналга улуус сонуннарын, тая сириг олохун- дыһабын күнүтэ сырдатар, сааһалаабыта.

Ахсынны 7 күнүгэр, бу дыһал нэрчитинэн олохтоох "Сардага" радио нөүө благотворительнай радиомарафон ытылылар. Бу эрэ күн радиомарафонна ытылааччылар Алтына, Алгыс, Айтал уонна "Били" общество председателэ Т.Н.Феофанова. Благотворительнай радиомарафонна кыттан баһалаахтары Музейнай уулусса 5 №-дээх дыһагыт күүтэллэр эбэтэр 42-000, 42-065, 42-700 нүөмүрдэргэ эрийэн билсэххитин сеп. Улуус бары олохтоохторо, тэри-лэ салайааччыларга туора турбаккаыт "Сардага" радио бири сыйлаах үбүлүүн көрсөр дыһалларга көхтөөхтүк кытыаххыт дин эрэнэбит.

А. ПЕРМЯКОВА.

ЭБЭРДЭЛИИБИТ!

Истинник саныыр дууһа, бырааһыттан, үбүлүүтүн, кутурунун ТРИКОРЕВ Николай Николаевич алааһа кэ-рэ-бэлэе түгэниэн, үбүлүүтүн 50 саакыи интих-и-стинник эбэрдэлиибит!

Кыһынаа, кутуулаах үлэбит билиһинээн, савмай сыйлааһа майыһынаа, үтүө сүбэлээн чугас дууһаа кутууру баһаарынан астаһабыт.

Баһаарыт кун сиргэр баар бары көрөн, дылу. Бага са-наа барыта туулуоххут. Оолорун, сизинэригэр дуулуоругар үбүлүүн алаарар.

Сиргэе Васильевна, эбэрдэе Ирина Васильевна, бириг төрөөбүтүгэр Савойтар, Махмедтар, Григорьевтар, Ильяштар, Винокуровтар, алаахтарыгэр Токсидтар, Николаев, Давыдовтар.

ХХХ
Улаастаһылаах Илья Винокуров БАШАРОВЫ үлэ-аарааһа үбүлүүтүн интих-и-стинник эбэрдэлиибит!

Баһаарыт кун сиргэр баар бары көрөн, дылу. Бага са-наа барыта туулуоххут. Оолорун, сизинэригэр дуулуоругар үбүлүүн алаарар.

Бириг үлэлиир кутууларыгэр
ХХХ

Сылан дотсакыгар бириг үлэлиир дотсакыгар МАХАРОВА Евдокия Николаевна 50 саакыи интих-и-стинник эбэрдэлиибит!

Баһаарыт кун сиргэр баар бары көрөн, дылу. Бага са-наа барыта туулуоххут. Оолорун, сизинэригэр дуулуоругар үбүлүүн алаарар.

Бириг үлэлиир дотсакыгар
ХХХ

Сылан дотсакыгар бириг үлэлиир дотсакыгар ХОРЬКОВА Мария Алексеевна 50 саакыи интих-и-стинник эбэрдэлиибит!

Баһаарыт кун сиргэр баар бары көрөн, дылу. Бага са-наа барыта туулуоххут. Оолорун, сизинэригэр дуулуоругар үбүлүүн алаарар.

Бириг үлэлиир дотсакыгар
ХХХ

Персональный компьютердары өрөмүөнүбүн, Windows 95/98/2000/Me/XP, Ms Office 97/2000/XP/2003 програм-малары, антивирустары, сахалыи шрифтары установкаһыбын, уо. д. а. Аадырыска тийэбим. Билсэр тел.: 42-524, пейджер: аб. 142.

Биллэриилэр
Күн ахсын куоракка дыону таһабыт. Тел.: 41-005. Дьокуускайга диспетчер 36-68-74.

ХХХ
Сымнабас мизбэли онорго, эргэ мизбэл фасонун, обивкатын уларытарга сакаас ылабыт. Сакааһы дьыбэ бэйэтигэр оноробут, илдьэн бэрэбит. Телефон: 23-256.

Тэрийэн тоһоораччылар: СР Правительство, Чурапчы улуун "Сана олох" редакционной-издательской холбоһук государственной учреждению. Моассабай информация средстволарын туһунан РФ Сокуоннарын тутуууну хотуруулуур уонна регистрациялар РФ бэһээккэ СР региональной управлениегар 2003 с. бэһиин 20 күнүгэр регистрациаламмыт нүөмүрэ — ПИ №19-0423.

Редактор А.А. ЗАХАРОВ.
ААДЫРЫСЫТ: 678670,
Чурапчы сэл., Карл Маркс уул., 26 "а".
телефоннарбыт:

редактор — 41-332, отделлар — 41-265.

БИЛЛЭРИИ

Дьокуускай куоракка пластиковай туннуктары, аан-нары онорор "ТИССЕН ПЛАСТ" фирма 2005 сый ахсын-ны 8 күнүгэр Чурапчы сэлэниэтигэр улуус админист-рациятыгар күнүс 2 чаастан бэйэтин онорууларын быыс-талкатын тэрийэр, кыйыныкы кэмтэ туннуктары, ааннары онорууга, саас халлаан сыйыдаһына туораан бизэргэ уталытыллыбыт (рассрочка) төлөбүргэ сакаастары ылар.

Быыстапкаба:
— пластиковай ТИССЕН (THYSSEN) туннук, аан, ки-нилер таһылар технологиялар (нымалара, хомуллар чаастара), матырыааллар, Россияга оноруулар хос аан-нара көрдөрүүтэ туруоруллулар;

— сакаасчыттары кытта кэпсэтиилэр, кириэр сакаас-тарга дуоһаардар, кэмэйдэр тутатына оноруллулар;
— билиги тэрилтэтигэр Дьокуускай куоракка кири-рэн, бастайааннайдык туннук, аан оноруулар үлэлиир баһалаах биридиннээн эдэр дыону кытта кэпсэтин ыта-быт;

— олохтоммут бэрээдэгинэн 6 бырыһыанна дээрнэ чөлөтүн көрүлэр.

"ТИССЕН ПЛАСТ" ХЭТ дирекцията.
Билсиг: Чурапчыга тел.: 41-259, 41-264 (Сибиряков Марк Гермогенович)

Дьокуускайга тел./факс 35-79-44, 35-78-71.

АТЫЛЫБЫТ

"Чурапчысельтехснаб" ХЭТ (Агроснаб) атылыгыр: сибиниэе сиир комбикорматын—310 солк., сүөһү сиир комбикорматын—270 солк., МТЗ илин, кэлин, КамАЗ, УАЗ көлүөнэлэрин, эрэһинэлэрин, камераларын, 6 СТ 190, 6 СТ 140, 6 СТ 60 электролиттаах аккумулятордары, 15 мм. трыну, о. д. а.

Билсэр телефоннар: 41-526, 42-525 (үлэ кэмигэр).

ХХХ

2003 с. оноруулуубут "В" категориялаах микроавто-буһу. Телефон: 42-428.

Күндүтүк саныыр балтыбыт, эдэибиит БАРАШКОВА Анастасия Егоровна уһун ыарахан ыарыттан олохтон туораабытын курутууан туран билэр дыонугар, бириг үлэлиит табаарыстарыгар инитинэрэбит.

Эдэиинэ, санаһа, балтылар, бырааттара, күүтүгэрэ, кийинтэрэ.

Кутуруннарын тиздэллэр:
— Улаастаһыт балтыбыт, эдэииниит Анастасия Егоровна күн сириттэн барбытынан эдэиингэр Варвара Егоровнага, Анастасия Герасимовнага, балтыларыгэр, бары аймахтарыгар Окенешниковтар, Макаровтар дьы-кэргэтэрэ.

— Анастасия Егоровна олохтон туораабытынан балтыгар, эдэииниит Анастасия Герасимовнага, киһи оболоругар, си-зинэригэр, чугас аймахтарыгар Винокуровтар, Кривошапкин-нар, Васильевтар.

— Дьокуускайга олохтор үлэ ветерана Анастасия Егоровна өлбүтүнэн эдэиингэр, балтыларыгар, аймахтарыгар Захаров-тар, Поповтар, Демьяновтар.

— Күндү эдэиингэр Анастасия Егоровна олохтон туораа-бытынан санаһыгар Анастасия Герасимовнага, бириг төрөөбүтүгэр Варвара Егоровнага, Татьяна Егоровнага, Ан-на Егоровнага, киһилэр дьы-кэргэттигэр, аймахтарыгар Ха-тылыттан Зинаида, Семен, Степан, Вячеслав, Анна Барашков-тар дьы-кэргэтэрэ.

ОБЪЯВЛЕНИЕ

Объявляется набор на курсы 1 С "бухгалтерия" по бюджетной и хозрасчетной конфигурации. Обращаться по тел.: 42-262, 41-598.

ХХХ

В связи с проведением декады инвалидов до 10 декабря в ЦЗН проводятся "Дни открытий дверей" для инвалидов. Справки по тел.: 42-520, 41-732.

Приглашаем инвалидов III группы посетить наш центр.

Чакыр нэһилиэгин олохтооһо, тыыл ветерана КИРИЛЛИНА Александра Абрамовна уһун ыарахан ыарыттан олохтон туораабытын курутууан туран билэр дыонугар, бириг үлэлиит табаарыстарыгар инитинэрэбит.

Уһун ыарахан ыарыттан олохтон туораабытын курутууан туран билэр дыонугар, бириг үлэлиит табаарыстарыгар инитинэрэбит.

"Чурапчы улууһа (оройуона)" муниципальнай тэриллин депутаттарын Муннаба, МТ дыһалтата. Кутуруннарын тиздэллэр:

— Александра Абрамовна уһун ыарахан ыарыттан күн сириттэн барбытынан бириг дойдутаахтарыгыгар Михаил Михайлович, Афанасий Михайлович Кириллиннэргэ, киһи-лэр дьы-кэргэттигэр, аймахтарыгар Чурапчыга олохтор "Чакыр" түмсүү.

Тапталлаах өлбүт, убайыт, кэргэни, аҕабыт, эһэбит Сылга нэһилиэгин олохтооһо

ДЯГИЛЕВ Александр Иванович соһумардык ылдьан олохтон барбытын аймахтарыгар, та-баарыстарыгар, билэр дыонугар динииник курутууан туран биллэрэбит.

Ийэтэ, аҕата, балтылар, кэргэнэ, оболоро, сизэнэ. Кутуруннарын тиздэллэр:

— Сылга нэһилиэгин олохтооһо Дягилев Александр Иванович соһумардык ылдьан өлбүтүнэн кэргэнигэр Мария Ивановнага, оболоругар, төрөлүттэригэр Варвара Ивано-нага, Иван Михайловичка, бириг төрөөбүтүгэр Сылга нэһилиэгин дыһалтата.

— Александр Иванович олохтон туораабытынан Сылгаг участкай балыһатын кылаабынай бырааһыгар Дягилев Мария Ивановнага, оболоругар, ийэтигэр, аҕатыгар, бириг төрөөбүтүгэр улуустаагы киһи балыһа администрация-та, профкома, коллектива.

— Александр Иванович өлбүтүнэн Сылгаг участкай ба-лыһатын кылаабынай бырааһыгар Дягилев Мария Ива-новнага, оболоругар, ийэтигэр, аҕатыгар, бириг төрөөбүтүгэр Мугудайдаагы участкай балыһа кол-лектива.

— Сылга орто оскулатын учуутала Александр Ивано-вич Дягилев олохтон туораабытынан кэргэнигэр Мария Ива-новнага, оболоругар, төрөлүттэригэр, бириг төрөөбүтү-ригэр Арыылаах орто оскулатын коллектива.

— Александр Иванович күн сириттэн барбытынан кэргэ-нигэр Мария Ивановнага, оболоругар Ванажа, Сергейэ, кий-иитигэр Полинага, сизингэр, төрөлүттэригэр, бириг төрөөбүтүгэр, чугас аймахтарыгар Сылга участкай ба-лыһатын коллектива.

— Табаарыспыт, аймахпыт Александр Иванович күн сириттэн хоһолтолоохтук туораабытынан кэргэнигэр, төрөлүттэригэр, оболоругар, аймахтарыгар Аниитовтар, Дружяновтар.

Автор сурутар атыллар санаа

редакция позициялар маддан сеп түбөһөр буолбатах. Сурукка ыйылар чакчылар кырдыктаахтарыгар эппитинэни

автор тус бэйэе сүгөр.